

Nr 138.

Af herr **Berg** i Stockholm, om ändrad lydelse af 41 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Gällande förordning om kommunalstyrelse på landet innehåller i § 41 en så lydande bestämmelse:

Nedannämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- och tjänstemannaställning, icke vara ledamöter i kommunalnämnd, nämligen landshöfding, domhafvande i orten, kronofogde, länsman, folkskollärare eller annan af kommunen tillsatt och aflönad tjänsteman eller betjänt, som i och för sin befattning är inför nämnden redovisning skyldig.

I den af d:r Konrad Hagman med statsbidrag utgifna handboken »Sveriges kommunallagar af den 21 mars 1862 jämte bihang» yttrar utgifvaren om anförda bestämmelse följande:

I motiven till de nya kommunallagarna och i protokollen öfver lagförslagets behandling i stånden letar man förgäfvets efter verkliga skälet till det förhållandet, att medlemmarna af den talrika och för uppdraget väl skickade lärarekåren undantagits. Däremot förklarade lagutskottet vid 1896 års riksdag, att det⁴ är »af stor vikt, att folkskollärare få ostördt ägna sin tid och sina krafter åt undervisningen och de öfriga plikter, som deras kall dem åligger; och det torde ej kunna bestridas, att deras användning i kommunala värf i större utsträckning än nu är medgifvet skulle kunna bereda olägenheter i ifrågasvarande hänseende. Därtill kommer, att folkskolläraren, med hänsyn till de om hans tillsättande och entledigande gällande bestämmelser, icke i allmänhet har den själfständiga ställning inom kommunen, som för utföring af dylika förtroendeuppdrag erfordras». Emellertid utgör denna en folkskollärares »ställning inom kommunen» intet hinder för honom att i egenskap af kommunalkamrer utföra det mesta af nämndens arbete eller att utses till kommunalfullmäktig eller till ledamot af kyrko- och skolråd. Och i dessa råd presiderar en annan af kommunen i regel »tillsatt och aflönad tjänsteman», som just på grund af sin tjänst är själfskrifven ledamot af kommunalnämnden, hvarjämte klockare är valbar till samma nämnd.

När man vid val af kommunalnämnd sett sig om efter personer, som kunnat vara lämpliga att såsom ledamöter i densamma ingå, har tanken ofta fallit på folkskolläraren. Med vetskap om att denne i och för sin befattning såsom lärare alldeles *icke* är inför nämnden redovisning skyldig, har man förmodligen ofta tolkat bestämmelsen så, att som ovalbar kunde betraktas endast *sådan* folkskollärare, som i och för någon sin befattning *i öfrigt* till äfventyrs vore inför nämnden redovisning skyldig. Vare härmed huru som helst, visst är, att en stor mängd folkskollärare faktiskt blifvit i kommunalnämnd invalda, och att de synnerligen ofta fått åtaga sig uppdraget att år efter år i egenskap af ordförande leda nämndens förhandlingar.

Den motsats, som sålunda i vidsträckt grad förefunnits och fortfarande förefinnes mellan skrifven lag och gängse praxis, utgör naturligtvis ett missförhållande, som bör undanröjas.

Då här ifrågavarande lagbestämmelse innebär ett påstående, som är oriktigt, då den af de röstägande i praktiken befunnits orimlig och otilllämplig, och då den enda motivering, som för dess bibehållande blifvit lämnad, grundar sig på en uppfattning af folkskollärarens osjälfständiga ställning inom kommunen, hvilken numera helt visst *ingen* torde vidkännas, tillåter jag mig härmed hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i gällande kungl. förordning om kommunalstyrelse på landet § 41, att orden »folkskollärare» och »annan» måtte ur densamma utgå.

Stockholm den 27 januari 1911.

Fridtjuv Berg.